

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 07.10.2026
Soy : 1979

10/4626

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de tarımsal üretimin sürdürülebilirliği açısından çiftçilerin artan borç yükü ciddi bir sorun haline gelmiştir. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerine göre tarım sektörünün bankacılık sektörüne olan kredi borcu, Temmuz 2006’da 6 milyar 474 milyon 979 bin lira iken Temmuz 2026’da 1 trilyon 492 milyar 288 milyon liraya yükselmiştir. Böylece çiftçinin bankacılık sektörüne olan borcu 20 yılda yaklaşık 230,5 kat artmıştır.

Borçlanmadaki artış özellikle son yıllarda hızlanmıştır. Temmuz 2022’de 233 milyar 333 milyon lira olan tarımsal kredi borcu, Temmuz 2023’te 487 milyar 455 milyon liraya, Temmuz 2024’te 714 milyar 981 milyon liraya, Temmuz 2025’te 1 trilyon 81 milyar 39 milyon liraya ve Temmuz 2026’da 1 trilyon 492 milyar 288 milyon liraya çıkmıştır. Yalnızca son bir yılda çiftçinin banka borcu 411 milyar 249 milyon lira, başka bir ifadeyle yüzde 38,04 artmıştır.

Çiftçinin borç yükündeki artışın yanı sıra ödenemediği için takibe alınan borçlarda da son derece ciddi bir yükseliş yaşanmaktadır. Temmuz 2006’da 211 bin 792 olan takipteki çiftçi borcu, Temmuz 2026’da 26 milyon 601 bin 724’e ulaşmıştır. Böylece takipteki borç miktarı yaklaşık 125 kat artmıştır. Son bir yılda yaşanan yükseliş ise borç krizinin boyutunu açıkça ortaya koymaktadır.

Üreticinin borçlanmasının temelinde mazot, gübre, yem, tohum, ilaç, elektrik ve sulama başta olmak üzere tarımsal girdi maliyetlerindeki yüksek artışlar ile ürünlerin üretici maliyetlerini karşılamayan fiyatlardan satılması bulunmaktadır. Çiftçi üretime devam edebilmek için borçlanmakta, elde ettiği gelir borçlarını kapatmaya yetmediğinde ise yeni kredilere başvurarak borcunu çevirmeye çalışmaktadır. Bu durum, tarımsal üretimin finansmanının giderek üretici gelirlerinden koparak borçlanmaya dayalı hale geldiğini göstermektedir. Bu nedenle çiftçilerin kamu ve özel bankalar ile Tarım Kredi Kooperatiflerine olan borçlarının yeniden yapılandırılması, birikmiş faizlerin silinmesi, ana para borçlarının en az 3-5 yıl faizsiz ertelenerek uzun vadeye yayılması, üretim araçlarına yönelik haciz işlemlerinin durdurulması ve tarımsal girdiler üzerindeki vergi yükünün azaltılması gerekmektedir.

Bu kapsamda çiftçilerin borçluluğundaki hızlı artışın nedenlerinin bütün yönleriyle araştırılması, mevcut tarım ve kredi politikalarının üretici üzerindeki etkilerinin ortaya konulması, takipteki borçların nedenlerinin belirlenmesi ve üreticiyi borçlandırmak yerine üretimden gelir elde edebileceği sürdürülebilir bir tarım politikasının oluşturulması amacıyla Anayasa’nın 98. ve İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımla. 08.09.2026

Ömer Fethi GÜRER

Niğde Milletvekili

..... Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Mehir POLAT	İzmir	Mehir Polat
Türker ATEŞ	Bolu	Türker Ateş
Fatih VİN	Etiler	Fatih Vin
Ali KARAOĞA	USAİ	Ali Karaoğ
Jale Nur SÜLLÜ	ESKİŞEHİR	Jale Nur Süllü
Engin ALTAY	İstanbul	Engin Altay
İnan Akgün ALP	Kars Mu.	İnan Akgün Alp
Deniz Demir	Ankara	Deniz Demir
Orhan SARIBAL	Bursa	Orhan Saribal
Femra DÜĞER	Ankara	Femra Düğ
Hasan Öztürkmen	Çorlu	Hasan Öztürkmen
Vedat GÖNÜL	Kırklareli	Vedat Gönül
Ali Özdemir	K. Maraş	Ali Özdemir
İlhan KESİCİ	İzmir	İlhan Kesici
Nurhan YENER	İstanbul	Nurhan Yener
Can AYAR	Tekirdağ	Can Ayar
Cemal AKAY	Karabük	Cemal Akay
Nemine Yıldırım Kora	İstanbul	Nemine Yıldırım Kora
Eda KİS	Mersin	Eda Kis